Bemærkninger til Sundhedsstyrelsens høringsudkast vedr. "Behandling af PTSD hos veteraner - anbefalinger for fremtidig planlægning"

Nedenstående bemærkninger udgør Danske Soldater- og Marineforeningers samlede og koordinerede svar. Bidragene dækker svar fra alle tilsluttede organisationer og foreninger: Danske Soldaterforeningers Landsråd (hærens soldaterforeninger med primære input fra De Danske Garderforeninger og Danske Garderhusarforeninger), Marineforeningen i Danmark, Flyvevåbnets Soldaterforening og De Samvirkende Danske Forsvarsbroderselskaber.

- Rapporten udgør et godt grundlag for det videre arbejde vedrørende de overordnede principper for behandlingsindsatsen for veteraner.
  Men set fra den enkelte soldat – specielt for svært psykisk belastede - til de konkrete tilbud om behandling/støtte, synes "vejen lang".
  Inkorporering af de særlige enheder i sygehussektoren bør ofres stor opmærksomhed mhp. at minimere/undgå marginalisering af veteraner i forhold til ventetider generelt .
  Der bør medtages beskrivelse af, hvad man kan gøre over for kommende udsendte og deres pårørende, således at evt .følger minimeres.
- Der står ikke lysende klart, hvorfor behovet kan dækkes af tre centre. Det er muligt, at det er korrekt, men begrundelserne bør trækkes frem.
- Side 2, pkt. 2.1 nævner, at sygdommen (PTSD) ofte forekommer én til seks måneder efter en traumatisk oplevelse. Konsekvenserne heraf ses bl.a. på de nuværende veterancentre, hvor veteraner med PTSD hævder, at de ikke kan få hjælp, da de først har erkendt deres PTSD (hvis de har det) efter dette tidspunkt. Den tidsmæssige begrænsning/ramme afspejler sig i forvaltningen, hvor vi ofte hører, at man ikke kan tage sig af veteranens "problem", da det er mere end 6 måneder siden, at han/hun har været udsendt. En fremtidig behandling bør/skal omfatte alle, uanset hvornår de har fået deres lidelse.
- Side 10, pkt. 3.2.2.: Her nævnes, at der ikke er mulighed for tværfaglig behandling. For veteranen er det væsentligt, at der er én indgangsværdi med tværfaglig behandlingsmulighed, bestående af alle specialer – psykiater, psykolog, praktiserende læge og socialrådgiver. Veteranen med "problemer" kan ikke overskue , "at blive kostet fra Herodes til Pilatus", hvorfor de ofte må give op med forværring af deres situation til følge. Det er herudover væsentligt, at behandlingen ikke "belastes af manglende muligheder for udveksling af informationer mellem de forskellige specialer". Der savnes generelt tiltag, der kan bidrage til at finde "de skjulte" skadede, der er så belastede, at de ikke kommer i forbindelse med støtte-/behandlingsmuligheder.
  Kun en koordineret indsats kan bringe veteranen på ret køl.
- Det findes væsentligt, uanset hvilken model vi ender med, at der bliver tilknyttet forskning. Som udkastet nævner flere gange, bygger vores viden på et meget spinkelt grundlag, og ofte på erfaringer, der ikke stammer fra personer med krigsrelaterede PTSD lidelser.
  Opmærksomheden skal henledes på , at Soldaterlegatet ud over den store aktuelle støtte til veteraner – såvel fysisk som psykisk skadede - er initiativtager til omtalte igangværende/kommende studie ": Hjemvendte Soldater".
- Pkt. 6.1.: Antagelsen af, hvor mange der får behandlingskrævende PTSD er anslået til mellem 5-10%. Selv om det er anført, at tallet er meget usikkert, bør det fremhæves, at man i andre lande – selv om vi ikke i alle forhold kan/må sammenligne os med andre lande – har tal, der er meget højere.

Hvis den endelige model for behandling bygger på et "forkert" tal/en forkert vurdering, vil vi stå med alle de samme problemer om 5-10 år.

- Placeringen af de tre centre i Hovedstaden, Midtjylland og Syddanmark er givet korrekt. Det bør dog fremhæves, hvilke kriterier, der ligger til grund for vurderingen af centrenes placering. (Analyse af bl.a. den faglige ekspertises tilstedeværelse samt hvor det vurderes, at man giver flertallet af PTSD ramte færrest mulige ulemper i form af transport m.v.)
- Bilag 2. : Her bør samles op på alle de tiltag, offentlige som private, der er for veteraner og deres pårørende. Man mangler bl.a. de oprettede veteranhjem - placeret i København (Frederiksberg), Trekantsområdet (Fredericia) og Aalborg, samt de øvrige tiltag, der gøres bl.a. af mange soldaterforeninger.
- Side 32. : Markering og anerkendelse af indsatsen gennem Flagdagen 05. september.. Det bør her fremhæves, at det er en begivenhed, der ikke begrænser sig til Christiansborg og Holmens Kirke samt Folketingets, berettigede hyldest til årets veteraner. Det er begivenhed, der både i 2009 og 2010 har fundet sted i mange andre byer landet over.
  Målet er at gøre dette arrangement landsdækkende inkl. langt mere udbredt flagning fra private.
- På Danske Soldaterforeningers hjemmeside www.soldater.dk samt på siden www.folkogforsvar.dk er der en oversigt over de byer, hvor soldaternes indsats blev hædret og veteranerne både hædret og mindet.